

Jak již zakotvily základní mezinárodní dokumenty ES, každá země si upravuje trestní postih porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou samostatně s přihlédnutím k vlastním zájmům a potřebám, vždy však s respektem k mezinárodním úmluvám a normám EU, které zajišťují ochranu oblasti svobody, bezpečí a pořádku.

Při hodnocení či porovnávání naší právní úpravy se zahraničními, jsem dospěl k závěru, že naše právní úprava je uspokojivá, vychází a odpovídá mezinárodním závazkům našeho státu. Kdyby došlo k harmoničtějším souladu celního zákona, respektive teorie s trestněprávní naukou, zejména v oblasti členění protiprávních jednání, mohlo by to účinnosti prospět.

Bohužel oblast trestního práva a bezpečnosti – a tedy i problematika porušování celních předpisů patří do 3. pilíře EU. Tyto normy jsou v zásadě ponechány v kompetenci jednotlivých států – a tak je i jednotná koncepce místy iluzorní. Již samy základy trestní odpovědnosti jsou v jednotlivých zemích EU odlišné a bude obtížné i nadále se přiblížit k uspokojivému vyřešení problémů. (U nás příklad věková hranice pachatelů, trestnost přípravy aj.)

Oblast boje s hospodářskou kriminalitou je náročný úkol. Vyžaduje rozsáhlé znalosti všech souvisejících předpisů, našich i komunitárních, které se stále mění. Pachatelé mají bohužel lepší komunikační prostředky a možnosti, technické a finanční vybavení, než pracovníci orgánů činných v trestním řízení, mění a zdokonalují formy své trestné činnosti, propojují se

zahraničními skupinami, využívají všech slabin naší právní úpravy i praxe, takže jejich odhalení, a zejména usvědčení, je velice složité. Statistiky dokazují, že snaha omezit tuto kriminalitu se setkává s úspěchem, i když latentnost přetrvává. Úspěchy prokazují nezbytnost spolupráce odborníků z mnoha dalších profesí. Celní orgány jsou v tomto boji důležitou složkou. Přes významný podíl celních orgánů v boji s kriminalitou nebyla dosud věnována patřičná pozornost řešení společných úkolů s bezpečnostními orgány, jakož i sladění právních předpisů a opatření. Převládá stále sektorový přístup.

Při zkoumání a analýze této problematiky nacházíme v celním právu (v našem i v mezinárodním měřítku) řadu podnětů, které by bylo možno využít pro zlepšení trestněprávní teorie i praxe. Tak kupříkladu uzákonění možnosti využívat služeb informátora i s podmínkami jejich finančního zabezpečení, je pro trestní právo průlomem. Kolik diskuzí a problémů vyvolala snaha využívání operativněpátracích prostředků v celním zákoně (bez odkazu na příslušné ustanovení trestního řádu). To se zdá být jednoduché, ale bylo by pravděpodobně vhodné věnovat právní úpravě i praxi pečlivější pozornost z hlediska zajištění ochrany ústavních práv, která je zakotvena v trestním řádu.

Činnost celních orgánů je teoreticky i metodicky poměrně dobře vypracovaná, avšak pouze ze sektorového hlediska. V celé komplexní šíři všech opatření potřebných k zajištění prostoru svobody, spravedlnosti a práva se jeví potřeba věnovat pozornost hodnocení a zdokonalení právní úpravy i praxe celních orgánů i z hlediska trestně právního.

Praxe je postupně zdokonalována vlivem mezinárodní spolupráce a výměny informací a zkušeností. Teoretická analýza celé problematiky a jejího zákonného řešení chybí. O tom ostatně

svědčí i nesystémové zpracování zvláštní části návrhu nového trestního zákona.

Tato práce je projevem snahy přispět ke zlepšení teoretické úrovně řešení rozsáhlé a složité problematiky omezování porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou jak z hlediska represe, tak i prevence.

Jde o naléhavý úkol, má-li být celní problematika upravena způsobem, který by prospěl našemu státu a jeho ekonomické situaci.

Zejména je nutné vytyčit problematiku a její pojetí v souladu s celou koncepcí hospodářské politiky státu a určit priority, na které by bylo třeba se v oblasti prevence a represe těchto deliktů zaměřit.